

senosios kartos dainininkų, bet ir jaunimo gretose. Kuo visa tai yra ypatinga šių dienų karo kontekste – telieka intriga, kuri bus atskleista pranešimo šioje konferencijoje metu.

Наталія ШЕРТВИТЕНЄ

Голова Громади українців міста Вільнюс

АКТУАЛЬНІСТЬ ІДЕЙ МЕЛЕТІЯ СМОТРИЦЬКОГО

Мелетій Смотрицький продовжує залишатися для нас, українців, погано прочитаною і малозрозумілою фігурою. На це є різні причини. І далі чимало людей продовжують перебувати в полоні конфесійних і соціальних стереотипів в оцінці минувшини. По-перше, в його особі бачимо людину, чітко зорієнтовану на просвітницьку діяльність. Далеко не останню роль відіграло те, що він народився в Острозі, де існувала перша в Східній Європі слов'яно-греколатинська академія й була видана перша повна Біблія старослов'янською мовою, де, зрештою, існувала благодатна просвітницька атмосфера. Тому в своїх творах М. Смотрицький неодноразово акцентував увагу на необхідності відкриття шкіл, ґрунтовної освіти священнослужителів, підготовки релігійноповчальної літератури, зокрема «Катехізисів», тощо. По-друге, М. Смотрицький публічно озвучив ідею створення української національної церкви. Це мала бути незалежна (автокефальна) церква на чолі з патріархом, котра б привела до конфесійної єдності України-Русі, об'єднавши православних і прихильників унії. Ця церква, зберігаючи східнохристиянські традиції, мала б дистанціюватися від православних церков Сходу, які переживали кризу, і зблизитися з католицьким Заходом. Реально це була програма культурної інтеграції України із Західною Європою. При цьому Україна мала зберегти своє культурне обличчя. Якби проєкт Українського патріархату став реальністю, наша історія та й загалом історія Східної й Центральної Європи була б інакшою. По-третє, М. Смотрицький своєю «Граматиною...» зробив чимало для розвитку мовознавства в слов'янських народів.